

Ontwerp van statuten voor de Gilde ter Bevordering der Heemkunde, voorjaar 1940. [BE ADVN AC611 – Archief Thijs Rienks, D12631(1/1)]

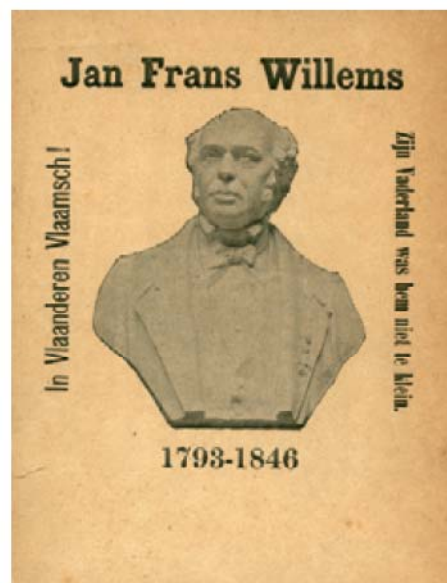
steun door een conflict met de Groot-Nederlandsche Werkgemeenschap van Jan Kist en E.P. Broekman-Vriesman. Onder druk van Jacob Tewis en de enige overgebleven financier J.Th. Stakenburg gingen de restanten van de Gilde in de zomer van 1941 op in de Nederlandsche Jeugdstorm van het Nationaal Front. Thijs Rienks richtte daarna de Diets georiënteerde boekhandel Dat Narrenschyp op. Hij werd na zijn theologische studies predikant van de gereformeerde kerk. [TC]

VAN EN OVER WILLEMS

Opmerkelijke vondst in de bibliotheek van Frans Van der Elst

Een belangrijk onderdeel van het archief Frans Van der Elst is de omvangrijke en waardevolle bibliotheek. Van belang voor de verwerking van de bibliotheek zijn de goede zorgen en de aanvullende notities van zijn zoon Wim Van der Elst. Zijn bijdragen zijn onmisbaar voor een goed begrip van de samenstelling en de ontstaansgeschiedenis van de bibliotheek. Zo zou de rol van Hendrik Elias hierin op zich al een afzonderlijke bespreking verdienen. Deze bijdrage beperkt zich echter tot een opmerkelijke vondst in de collectie van Frans Van der Elst. Als flamingant en bibliotheekverzamelaar verzamelde Van der Elst talrijke eerste drukken van publicaties van en over Vlaamsgezinde schrijvers. De auteurs die we aantreffen liggen daarbij voor de hand: Cyriel Verschaeve, Maurits Sabbe, Peter Benoit, Albrecht Rodenbach, Hugo Verriest, Pol De Mont en Frans Van Cauwelaert. Maar ook Hendrik Conscience, Max Roose, Prudens Van Duyse en Jan Frans Willems komen in de collectie voor. Vooral over Willems verzamelde Frans Van der Elst heel wat publicaties, niet zelden in opdracht van Hendrik Elias. Zeldzame drukken als *Voorzeggingen van de heilige Hildegarde, omtrent de Belgische omwenteling* (1832) van Jan Frans Willems of *Vader Adam, Vlaming, ene scone sproke* (1842) van Prudens Van Duyse gebruikte Elias als bron voor zijn *Geschiedenis van de Vlaamse Gedachte* (1963). Twee merkwaardige boeken brachten nog meer uniek materiaal aan het licht. Het valt meteen op dat beide boeken ingebonden katernen van uiteenlopend formaat bevatten. Op de kartonnen bruine rug van één boekband lezen we de opdruk "Van en Over Willems". De rug van de andere boekband

bestaat bovenop uit een restant van een niet nader te identificeren Nederlandstalig handschrift. Het eerste boek bevat naast een aantal uitgegeven gedichten van Jan

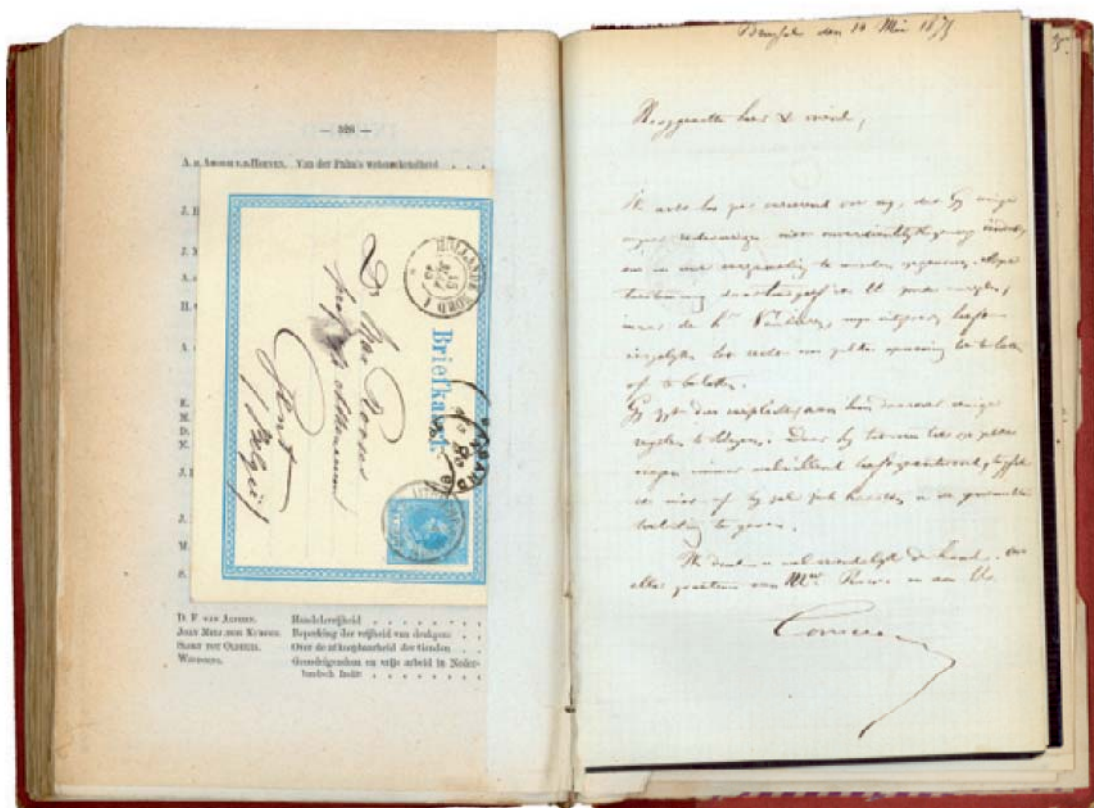
Prentkaart uitgegeven bij een herdenking van Jan Frans Willems, sine dato. [BE ADVN AC164 – Archief Frans Van der Elst]

Frans Willems hoofdzakelijk *Briefwisseling tusschen J.F. Willems en J.B. Buelens* (1821) van Jan Baptist Buelens en het gepubliceerde antwoord daarop van Jan Frans Willems. Achteraan in het boek zitten echter een nummer van *Gazette d'Anvers* (1829), twee nummers van de *Gazette des Pays-Bas* (1829), maar ook een aantal handgeschreven gedichten en lofredes van Jan Frans Willems en een losse brief van Willems aan Barthélemy

Charles Joseph Dumortier (19 maart 1844). Een merkwaardige vondst. De oorsprong ervan zou in de bibliotheek van Max Rooses liggen. In een brief aan Willemskenner Ada Deprez schrijft Frans Van der Elst dat hij het boek in het begin van de jaren 1950 kocht bij de Brusselse boekhandelaar Paul Van de Perre. Van de Perre had het op zijn beurt samen met een aantal andere boeken verworven van de erfgenamen van Rooses. Het tweede boek is eveneens afkomstig uit

die erfenis en even bijzonder qua samenstelling. In dit geval bestaat de verzamelband uit de *Keus van Nederlandsche Redevoeringen* (1876) van Max Rooses waarbij achteraan 18 brieven zijn ingebonden. Die zijn in chronologische volgorde geordend en alle brieven dateren van mei-juni 1875 behalve de officiële toestemming van minister Charles Delcour voor gebruik in het onderwijs (juli 1876). De correspondentie van onder meer Hendrik Conscience, Domien Sleecx,

Emmanuel Van Driessche en de Nederlanders Matthias de Vries, Arie de Jager en Jan ten Brink antwoordt op de vraag van Rooses of hij één van hun redevoeringen mocht opnemen in zijn publicatie. Het is een archivistisch boeiend gegeven dat Max Rooses de redactiebriefwisseling inbond samen met het uiteindelijke boek. Daarnaast is het boek ook een interessant tijdsdocument van Vlaamsgezinde literatoren in Vlaanderen en Nederland. [TC]

Samen met de *Keus van Nederlandsche Redevoeringen* werd de redactiebriefwisseling ingebonden, zoals deze brief van Hendrik Conscience, 1875. [BE ADVN AC164 – Archief Frans Van der Elst]